

Innhold

FORORD	9
KAPITTEL 1 Teknologeutvikling	11
1.1 Hva er teknologi?	11
1.2 Hvordan utvikles ny teknologi?	13
1.2.1 Forhold som må ligge til rette for teknologeutvikling	14
1.2.2 Typer av teknologeutvikling	27
1.2.3 Innovasjon, økonomi og arbeidsmarkedet	33
1.3 Teknologi endrer livet vårt	34
1.4 Synet på teknologi	38
1.4.1 Teknologideterminisme	39
1.4.2 Kritikk av teknologideterminismen	42
1.5 Entreprenørskap	45
1.6 Teknologi og politikk	47
KAPITTEL 2 Norsk næringsliv	52
2.1 De tre næringstypene	52
2.2 Verdiskaping og BNP	54
2.3 Hovedtrekk i næringsutviklinga	54
2.3.1 Det store hamskiftet (1850–1900)	56
2.3.2 Industrivekst (1900–1970)	69
2.3.3 Informasjonssamfunnet (1970 til i dag)	74
2.4 Globalisering	85
2.5 Lokale ressurser og interessekonflikter	87
KAPITTEL 3 Demokrati og samfunnsstyring	91
3.1 Demokrati	91
3.1.1 Hva er et demokrati?	91
3.1.2 Representativt og direkte demokrati	92
3.1.3 Maktfordelingsprinsippet	93
3.1.4 Pluralisme	94
3.1.5 Politisk innflytelse	95

3.1.6	Fordeler og ulemper med et demokratisk styresett	98
3.2	Politikk.....	102
3.2.1	Interesse- og verdikonflikter	103
3.3	Offentlig forvaltning.....	104
3.3.1	Forvaltning på nasjonalt nivå.....	104
3.3.2	Forvaltning på regionalt og lokalt nivå	115
3.3.3	Partier og ideologier	117
3.4	Internasjonalisering.....	119
3.4.1	Norge og EU.....	119
3.4.2	EFTA og EØS-avtalen	119
3.4.3	Schengen-avtalen.....	121
3.4.4	NATO	121
3.4.5	Forente nasjoner (FN)	121
3.5	Mulige utfordringer for demokratiet.....	122
3.6	Politikk og teknologi	124
3.6.1	Økonomisk støtte	124
3.6.2	Naturressurser og infrastruktur.....	126
3.6.3	Demografi	126
3.6.4	Vitenskap	127
3.6.5	Behov	127
3.6.6	Makt.....	128
3.6.7	Statlig ansvar for sikkerhet og demokrati.....	128
KAPITTEL 4	Den norske modellen	132
4.1	Den norske modellen	132
4.1.1	Den økonomiske modellen	133
4.1.2	Samarbeidsmodellen	135
4.1.3	Velferdsmodellen.....	138
4.1.4	Den norske modellen vokste fram.....	144
4.1.5	Teknologien gir utfordringer for den norske modellen	144
4.2	Økonomi og arbeidsledighet	146
4.2.1	Økonomisk kontroll.....	146
4.2.2	Arbeidsledighet.....	155
4.3	Oljens innvirkning på norsk økonomi og arbeidsliv... .	160
4.3.1	Den norske petroleumsmodellen.....	161
4.3.2	Oljefondet	164
4.3.3	Oljen og den norske modellen.....	168

KAPITTEL 5 Vitenskap	172
5.1 Hva er vitenskap?	172
5.2 Inndeling av vitenskap	173
5.2.1 Grunnforskning og anvendt forskning	173
5.2.2 Nyskapende forskning og registrerende forskning	174
5.2.3 Greiner av vitenskapen	175
5.3 Vitenskap og teknologi	176
5.3.1 Vitenskap og teknologi bygger hverandre opp.	177
5.3.2 Vitenskapelig og teknologisk kunnskap	179
5.4 Vitenskapelig metode	181
5.4.1 Hypotetisk-deduktiv metode	182
5.4.2 Alternativet til hypotetisk-deduktiv metode	185
5.4.3 Kvalitativ og kvantitativ metode	187
5.4.4 Metoder for å hente inn data	189
5.4.5 Feilkilder	195
5.5 Hva kjennetegner vitenskap?	197
5.5.1 Filosofi og vitenskap	197
5.5.2 Den vitenskapelige revolusjonen	206
5.5.3 Noen viktige poeng i vitenskapelig virksomhet. ...	207
5.5.4 Vitenskapelig innstilling	221
5.6 Vitenskap og politikk	222
5.7 Oppsummering	223
KAPITTEL 6 Etikk	227
6.1 Hva er etikk og moral?	227
6.2 Normativ etikk	229
6.2.1 Dygdsetikken	230
6.2.2 Pliktetikk	232
6.2.3 Konsekvensetikk	236
6.2.4 Hva kan vi bruke etiske retningslinjer til?	239
6.3 Anvendt etikk	240
6.4 Etikk og teknologibruk	247
KAPITTEL 7 Bærekraftig utvikling	250
7.1 Hva er bærekraftig utvikling?	250
7.2 Klimaendringer	252
7.2.1 Hvorfor får vi klimaendringer?	255
7.2.2 Hvem har skylda?	258
7.2.3 Noe må gjøres	259

7.3	Det grønne skiftet	261
7.3.1	Karbonfangst	270
7.3.2	Teknologiens muligheter og begrensninger	271
7.4	Klima og politikk	276
7.4.1	Internasjonale klimaavtaler	279
7.5	Sosiale forhold	279
7.5.1	Hva er fattigdom?	280
7.6	Fattigdomsbekjempelse	282
7.6.1	Frihandel og globalisering	284
7.6.2	Befolkningsvekst	288
7.6.3	Teknologiens rolle i fattigdomsbekjempelse	291
7.7	Sammenhengen mellom klima og fattigdom	292
7.8	Er bærekraftig utvikling mulig?	297
	VEDLEGG	303
	Teknologi og samfunn – et samspill	303
	LITTERATUR	305
	ILLUSTRASJONER OG BILDER	320
	STIKKORDREGISTER	322